

الف - ابیات و عبارات زیر را به فارسی روان و امروزی بنویسید. (۴)

- ۱- نادره کبکی به جمال تمام شاهد آن روضه‌ی فیروزه‌فام
- ۲- تا نزدیک نماز پیشین از این مهمات فارغ شده و خيلتاشان را گسيل کرده.
- ۳- نبشته آمد و به توقیع مؤکد گشت و مبشران برفتند.
- ۴- این مرد بزرگ و دبیر کافی به نشاط قلم درنهاد.
- ۵- خويشتن را ضيعتکی حلال خرنده و فراخ‌تر بتوانند زیست.
- ۶- مردان بار را به بازوی حمیت کشند نه قوت تن.
- ۷- که سعیت بود در ترازوی خویش
- ۸- بار نتوانست داد.

ب- معنی کلمات مشخص شده را بنویسید. (۱)

- ۱- زنخدان فرو برد چندی به جیب
- ۲- به خوناب شفق در دامن شام
- ۳- شمار آن به قیامت مرا باید داد.
- ۴- هم خطواتش متقارب به هم

ت- در میان عبارت‌های زیر چهار غلط املایی بیابید و صحیح هر یک را بنویسید. (۱)

- علّت و تب تمامی زایل شد
- ماند قرامت‌زده از کار خویش
- ز دیوار مهرایش آمد به گوش
- در پی‌اش القصّه در آن مرقزار
- حقّ نعمت تندرستی را لختی گزارده باشیم.
- فرو ماند در لطف و صنع خدای
- زاغی از آن‌جا که فراقی گزید
- با یوزان و حشم و ندیمان و مطربان به کران رود رفت

پ- با توجه به عبارت زیر به سؤالات پاسخ دهید.

« بسیار دعا کرد و گفت: این صلت فخر است. پذیرفتم و باز دادم که مرا به کار نیست و قیامت سخت نزدیک است، حساب این نتوانم داد و نگویم که مرا سخت در بایست نیست اما چون به آن چه دارم و اندک است قانعم، وزر و وبال این، به چه کار آید؟ بونصر گفت: ای سبحان الله! زری که سلطان محمود به غزو از بتخانه‌ها به شمشیر بیاورده باشد و آن را امیرالمؤمنین می‌روا دارد ستدن، آن قاضی همی‌نستاند؟ »

- ۱- معادل معنایی کلمات « ضروری » را در این عبارت بیابید. (۰/۲۵)
- ۲- کدام قسمت متن با بیت زیر ارتباط دارد؟ (۰/۲۵)
حساب خود این‌جا کن، آسوده دل شو
می‌فکن به روز جزا کار خود را
- ۳- گوینده‌ی جمله‌های اول کیست؟ (۰/۲۵)
- ۴- منظور از امیرالمؤمنین کیست؟ (۰/۲۵)
- ۵- شمشیر مجاز از چیست؟ (۰/۲۵)

۶- «می‌روادارد ستدن» به چه معنی است؟ (۰/۲۵)

ج - با توجه به عبارات زیر ، درستی یا نادرستی سوالات را بررسی کنید. (۱)

تا این عارضه افتاده بود، بونصر نامه‌های رسیده را، به خطِ خویش، نکت بیرون می‌آورد و از بسیاری نکت، چیزی که در او گِراهیتی نبود، می‌فرستاد فرودِ سرای، به دستِ من و من به آغاجی خادم می‌دادم و خیرخیر جواب می‌آوردم و امیر را هیچ ندیدمی تا آن گاه که نامه‌ها آمد از پسران علی تکین و من نکت آن نامه‌ها پیش بردم و بشارتی بود. آغاجی بستد و پیش بُرد . پس از یک ساعت، برآمد و گفت: «ای بوالفضل، تو را امیر می‌خوانند».

- ۱- نکتِ نامه‌های پسران علی تکین ، شاملِ گِراهیتی بود. ☐ درست ☐ نادرست
- ۲- بونصر نامه‌ها را خلاصه می‌کرد و می‌فرستاد به اندرونی به دست بیهقی ☐ درست ☐ نادرست
- ۳- بونصر فقط پیام‌هایی را که خبر ناگوار نداشت ، می‌فرستاد. ☐ درست ☐ نادرست
- ۴- آغاجی نامه‌ها را از امیر می‌گرفت و سریع به بونصر می‌رساند. ☐ درست ☐ نادرست

ح - در هر یک از موارد زیر یک آرایه‌ی ادبی بیابید. (آرایه‌ها غیر تکراری باشند) (۰/۷۵)

- ۱- به کران آب فرود آمدند و خیمه‌ها و شراع‌ها زده بودند
- ۲- بگیر ای جوان دست درویش پیر
- ۳- زنخدان فرو برد چندی به جیب
- نه خود را بیفکن که دستم بگیر
- که بخشنده روزی فرستد ز غیب

خ - به سؤالات زیر پاسخ دهید.

- ۱- جمله‌ی «این روزها مردم بیش‌تر از گذشته کتاب‌های جدید را می‌شناسند.» را به صورت مجهول بنویسید. (۰/۵)
- ۲- فعل‌های مجهول زیر را به صورت معلوم بنویسید. (۰/۵)
- شنیده خواهد شد - فرستاده شود

۳- رابطه‌ی معنایی کلمات «شعر ، بیت» چیست؟ (۰/۲۵)

۴- مفهوم نهایی درس قاضی بست را بنویسید. (۰/۵)

۵- در شعر «نیکی» از بوستان سعدی، «شیر» و «رویه» نماد چه کسانی هستند؟ (۰/۵)

۶- در کدام یک از ابیات زیر به نظم خلقت اشاره شده است؟ (۰/۲۵)

الف) اگر لطفش قرین حال گردد همه ادبارها اقبال گردد

ب) به ترتیبی نهاده وضع عالم که نی یک سوی باشد بیش و نی کم

۷- عبارات‌های زیر را تکمیل کنید. (۰/۷۵)

- فرهاد و شیرین سروده‌ی است.
- جامی کتابِ را به نظم و کتاب به نثر ، به رشتهٔ تحریر درآورده است .

۸- ترتیب زمانی اسم‌ها در کدام گزینه رعایت شده است؟ (۰/۲۵)

- (۱) شبگیر ← نماز پیشین ← چاشتگاه
(۲) شبگیر ← چاشتگاه ← نماز پیشین
(۳) چاشتگاه ← نماز پیشین ← شبگیر
(۴) نماز پیشین ← چاشتگاه ← شبگیر

۹- در کدام گزینه استفهام انکاری (پرسشی منفی) دیده می‌شود؟ (۰/۲۵)

- (۱) که چون زندگانی به سر می‌برد / بدین دست و پای از کجا می‌خورد؟
(۲) چنان سعی کن کز تو ماند چو شیر / چه باشی چو روبه به وامانده سیر؟
(۳) دانی که چنگ و عود چه تقدیر می‌کنند؟ / پنهان خورید باده که تعزیر می‌کنند
(۴) بدو گفت رستم که نام تو چیست؟ / تن بی سرت را که خواهد گریست؟

۱۰- با توجه به دو بیت زیر، «ارغوان» با کدام شخصیت حکایت سعدی نزدیکی دارد؟ (۰/۲۵)

- «سحر دیدم درخت ارغوانی / کشیده سر به بام خسته جانی
به گوش ارغوان آهسته گفتم / بهارت خوش که فکر دیگرانی!»
(۱) شیر (۲) مرد (۳) روباه (۴) شغال

۱۱- در کدام بیت آرایه‌های «جناس» یافت نمی‌شود؟ (۰/۲۵)

- (۱) نه بیگانه تیمار خوردم نه دوست / چو چنگش، رگ و استخوان ماند و پوست
(۲) شغال نگویند بخت را شیر خورد / بماند آن چه، روباه از آن سیر خورد
(۳) چو صبرش نماند از ضعیفی و هوش / ز دیوار محرابش آمد به گوش
(۴) برو شیر درنده باش، ای دغل / مینداز خود را چو روباه شل

۱۲- در هر یک از بیت‌های زیر، نهاد را مشخص کنید. (۰/۵)

- (الف) به زیر باره می‌نالید از درد / سوار زخم‌دار نیم‌مرده
(ب) نهان می‌گشت روی روشن روز / به زیر دامن شب در سیاهی

۱۳- منظور از «دریای خون» در هر یک از ابیات زیر چیست؟ (۰/۵)

- (الف) در آن دریای خون، در قرص خورشید / غروب آفتاب خویشتن دید
(ب) در آن دریای خون در دشت تاریک / به دنبال سر چنگیز می‌گشت

۱۴- مفهوم بیت‌های زیر را به صورت کوتاه و خلاصه بنویسید. (۰/۵)

- (الف) ولی چندان که برگ از شاخه می‌ریخت / دوچندان می‌شکفت و برگ می‌کرد
(ب) ز رخسارش فرو می‌ریخت اشکی / بنای زندگی بر آب می‌دید

۱۵- در بیت زیر سه آرایه ادبی وجود دارد، آن‌ها را بیابید. (۰/۷۵)

- از این سدّ روان، در دیده شاه / ز هر موجی هزاران نیش می‌رفت

۱۶- (الف) شکل قرار گرفتن قافیه را در قالب شعری چهارپاره، رسم کنید. (۰/۵)

- (ب) دو نفر از کسانی که در سرودن چهارپاره شهرت دارند، نام ببرید. (۰/۵)

(ج) این قالب از چه زمانی و با چه موضوعی رواج یافت. (۰/۵)

۱۷- نقش کلمات مشخص شده را در بیت‌های زیر تعیین کنید. (۱)

سوارانی زره پوش و کمان گیر
نهان می گشت پشت کوهساران

الف) به یاری خواهم از آن سوی دریا
ب) به مغرب، سینه مالان قرص خورشید

۱۸- آرایه های « تشبیه، تشخیص و استعاره » را در بیت های زیر تعیین کنید. (۰/۷۵) - آرایه هر بیت، غیر تکراری باشد. (یک بیت اضافه است)

الف) دمار از جان این غولان کشم سخت	بسوزم خانمان هاشان به شمشیر
ب) در آن سیماب گون امواج لرزان	خیال تازه ای در خواب می دید
ج) میان موج می رقصید در آب	به رقص مرگ، اخترهای انبوه
د) ز رخسارش فرو می ریخت اشکی	بنای زندگی بر آب می دید

۱۹- حرف ربط وابسته ساز و هم پایه ساز را در بیت های زیر تعیین کنید. (۰/۵)

الف) چو لشکر گردد بر گردش گرفتند	چو کشتی، بادپا در رود افکند!
ب) به پیش دشمنان استاد و جنگید	رهاند از بند اهریمن، وطن را

۲۰- ابیات زیر را تکمیل کنید. (۰/۵)

- زاغ چو دید آن ره و رفتار را

-

در پی او کرد به تقلید جای

« پیروز و سر بلند باشید. »

مدی حدری

طیبر

الف - ابیات و عبارات زیر را به فارسی روان و امروزی بنویسید. (۴)

۱-
۲- «روان نویسی ابیات و عبارات طبق معنی جزوه»
۳-
۴-
۵-
۶-
۷-
۸-

ب- ۱- زرخندان: چانه ۲- شفق: سرخی غروب ۳- شمار: حساب پس دادن ۴- خطواتش: قدم‌ها

ت- چهار غلط املائی (۱) - محراب فراخ غرامت زرد مرغزار

پ- ۱- «ضروری:..... در بابیت» (۰/۲۵)
۲- (۰/۲۵) مرا به کار نیت و قیامت سخت نزدیک است. حساب این نتوانم داد.
۳- گوینده‌ی جمله‌های اول (۰/۲۵) قاضی است
۴- منظور از امیرالمؤمنین (۰/۲۵) خلیفه عباسی
۵- شمشیر مجاز از (۰/۲۵) ابزار جنگ
۶- «می‌روا دارد ستدن» (۰/۲۵) گرفتن آن را جایز می‌دانند

ج- ۱- درست ☐ نادرست ☒ ۲- درست ☒ نادرست ☐ ۳- درست ☒ نادرست ☐ ۴- درست ☐ نادرست ☒

ح- ۱- (۰/۷۵) مجاز ۲- تضاد (کنایه) ۳- کنایه (جناس)

خ-
۱- (۰/۵) این روزها بیش‌تر از گذشته، کتاب‌های جدید شناخته می‌شوند.
۲- (۰/۵) - شنیده خواهد شد خواهد شنید - فرستاده شود بفرستند
۳- رابطه‌ی معنایی کلمات «شعر، بیت» (۰/۲۵) تضمن

- ۴- مفهوم قاضی بست (۰/۵) - قناعت - مناعت طبع - حلال و حرام (۲ مورد)
- ۵- « شیر » : انان های متکی به نفس « روباه » : انسان های وابسته و پس ماند خور (۰/۵)
- ۶- نظم خلقت (۰/۲۵) ب) به ترتیبی
- ۷- (۰/۷۵) - فرهاد و شیرین سروده ی بخشی باقی است.
- جامی کتاب را به نظم و کتاب به نثر ، به رشته تحریر درآورده است .
- ۸- (۰/۲۵) گزینه دو
- ۹- گزینه (۰/۲۵) دو
- ۱۰- (۰/۲۵) گزینه یک
- ۱۱- (۰/۲۵) گزینه چهار
- ۱۲- (۰/۵) الف) سوار زخم دار نیم مرده (سوار) ب) روی روشن دوز (روی)
- ۱۳- « دریای خون » (۰/۵) الف) غروب آفتاب ب) میدان جنگ
- ۱۴- مفهوم (۰/۵) الف) تعداد زیاد سپاهیان مفعول ب) زندگی خود را در حال نابودی می دید
- ۱۵- سه ادبی (۰/۷۵) تناقض استعاره اغراق (تشبیه)
- ۱۶- الف) شکل قرار گرفتن قافیه (۰/۵) - پایین صفحه شکل رو بکش.
ب) دو نفر (۰/۵) فریون شبی
ج) این قالب از چه زمانی : شرایط و با چه موضوعی سیاسی - اجتماعی (۰/۵)
- ۱۷- (۱) الف) سوارانی زره پوش : مفعول
ب) سینه مالان : قید قرص خورشید : نهاد نهان : سنده
- ۱۸- « تشبیه: بیت تشخیص: ج - استعاره » الف (۰/۷۵)
- ۱۹- حرف ربط وابسته ساز: (بیت اول) - هم پایه ساز (بیت دوم) (۰/۵)
- ۲۰- (۰/۵) - زاغ چو دید آن ره و رفتار را وان روش و جنبش هموار را
- بازگشاید از روش خویش پای در پی او کرد به تقلید جای

« پیروز و سربلند باشید »

مدی حدیری